

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

248217

ความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์สารานุกรมวิถีชีวิตไทย

นางสาวณิธิกานต์ รุ่งรอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวารสารสนเทศ ภาควิชาวารสารสนเทศ
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2553
ฉบับสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

60025952

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

248217

ความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์สารานุกรมวิกิพีเดียไทย

นางสาว นิธิกานต์ รงรอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวารสารสนเทศ ภาควิชาวารสารสนเทศ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5 0 8 4 8 7 2 1 2 8

The Credibility of th.wikipedia.org

Miss Nitikarn Rong-Rong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Communication Arts) Program in Journalism and Information

Department of Journalism

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์สารานุกรมวิกิพีเดียไทย

โดย

นางสาวนิธิกานต์ รวงรอง

สาขาวิชา

วารสารสนเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณรงค์ ขำวิจิตร

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาามหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิรงรอง รามสูต)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ ขำวิจิตร)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ รจิตลักษณ์ แสงอุไร)

นิตินานต์ รงรอง : ความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์สารานุกรมวิกิพีเดียไทย.

(The Credibility of th.wikipedia.org) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก :

ผศ.ดร.ณรงค์ ขำวิจิตร, 145 หน้า.

248217

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษากระบวนการสร้างความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์สารานุกรมวิกิพีเดียไทยและความเชื่อถือของผู้ใช้ต่อเว็บไซต์วิกิพีเดียไทย ทั้งในด้านเนื้อหาบทความสารานุกรม ผู้ดูแลระบบ และนโยบายกับระบบของเว็บไซต์สารานุกรมเสรีออนไลน์วิกิพีเดียในภาคภาษาไทย โดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ดูแลระบบ ผู้ใช้ที่เป็นผู้สื่อข่าวกับผู้ใช้ที่เป็นนักวิชาการ และการสำรวจความคิดเห็นด้วยแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการในการสร้างความน่าเชื่อถือของวิกิพีเดียนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ ส่วนของนโยบายและระบบของวิกิพีเดียที่เป็นลักษณะของการเปิดเสรีให้ผู้ใช้ได้มีส่วนร่วมผ่านซอฟต์แวร์เสรีและยังเผยแพร่ด้วยลิขสิทธิ์เสรีภายใต้สัญญาอนุญาต GFDL ควบคู่กับสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์ 3.0 ส่วนของผู้ใช้ที่สามารถมีส่วนร่วมในการจัดการเนื้อหาและเว็บไซต์ได้ ทั้งในด้านการสร้างเนื้อหาบทความและการดูแลเว็บไซต์ โดยที่ผู้ใช้สามารถเข้ามาเข้ามาเขียน แก้ไข หรือปรับปรุงเนื้อหา รวมทั้งสามารถร่วมกันอภิปรายเนื้อหาเพื่อให้ได้บทความที่มีความถูกต้องสมบูรณ์มากที่สุดด้วย อีกทั้งการเปิดให้มีส่วนร่วมในการจัดการเว็บไซต์และดูแลระหว่างผู้ใช้อย่างกันเอง ทำให้ผู้ใช้ส่วนหนึ่งได้รับการยอมรับให้เป็นผู้ดูแลของเว็บไซต์วิกิพีเดียไทย และส่วนการจัดการบทความที่ทำให้ทุกคนร่วมสร้าง ปรับปรุง โดยอาศัยเครื่องมือแม่แบบ หรือหน้าอภิปรายในการปรับปรุงหน้าบทความ โดยกระบวนการสุดท้ายของการปรับปรุงบทความเป็นการจัดระดับบทความที่จะทำให้ได้บทความคัดสรรหรือคุณภาพ ซึ่งถือว่าเป็นบทความที่มีคุณภาพดีที่สุดในวิกิพีเดียไทย

การสำรวจและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ใช้มีความสอดคล้องกัน โดยผู้ใช้อย่างมีความรู้ในการใช้งานและมีส่วนร่วมในเว็บไซต์น้อย แต่มีการนำไปใช้ประโยชน์ค่อนข้างสูง ด้านความเชื่อต่อภาพรวมเว็บไซต์วิกิพีเดียไทยอยู่ในระดับสูง โดยความเชื่อต่อเนื้อหาบทความวิกิพีเดียไทยในระดับปานกลาง ความเชื่อต่อผู้ดูแลระบบวิกิพีเดียไทยในระดับปานกลาง และความเชื่อต่อระบบของเว็บไซต์วิกิพีเดียไทยระดับสูง ซึ่งการจัดระดับบทความและการได้รับเลือกเป็นบทความคุณภาพและบทความคัดสรรทำให้บทความมีความน่าเชื่อถือสูง

ภาควิชา.....วารสารสนเทศ.....ลายมือชื่อนิสิต*ณิศานันต์ รงรอง*.....
 สาขาวิชา.....วารสารสนเทศ.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....*Am. Sin*.....
 ปีการศึกษา..... 2553.....

5084872128 : MAJOR JOURNALISM AND INFORMATION

KEYWORDS : THAI WIKIPEDIA / CREDIBILITY / FREE ONLINE ENCYCLOPEDIA /
RELIABILITY

NITIKARN RONG-RONG : THE CREDIBILITY OF TH.WIKIPEDIA.ORG.

ADVISOR : ASST.PROF.NARONG KHUMVIJIT,Ph.D., 145 pp.

248217

This research has been conducted both qualitatively and quantitatively to study the process of building Thai Wikipedia's credibility (th.wikipedia.org) by in-depth interview administrators, and to study Thai users' reliability in content, web administrators and policy by survey and in-depth interview journalists and academic.

Research results that the process of Thai Wikipedia's building credibility contained three important parts: policy and system of Wikipedia, users, and content management. Policy of Wikipedia to open user to generate content and participate in website management through the free software and publish with free copyright GFDL and Creative Commons 3.0. Users can write, edit and update the articles, and also discuss about articles to improve the articles to be the most complete and accurate with templates and discussion page as tools. The participation in content and website management causes users has been accepted as administrators. The article management allowed users can vote article to be "Featured Article" or "Good Article".

Moreover, the survey and interview show that the Thai Wikipedia website can easily adopted in reading and using content by users but only a small number of users knowing function and participating in content editing. The reliability of Thai Wikipedia is high, caused by medium reliability of content, medium reliability of web administrators and high reliability of its system and organization. The article rating and the selected articles as featured or good articles caused high reliability in article.

Department : Journalism

Student's Signature Nitikarn Rong-Rong

Field of Study : Journalism and Information

Advisor's Signature Narong Khumvijit

Academic Year : 2010

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเมตตา และความช่วยเหลือจากหลายๆ ท่าน ผู้วิจัยต้องกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ ขำวิจิตร ที่คอยเอาใจใส่และให้คำแนะนำ เพื่อปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้ดีขึ้นตามลำดับ พร้อมทั้งสละเวลาให้ความช่วยเหลือตลอดการทำ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิรงรอง รามสูต รวมถึงรอง ศาสตราจารย์จรูญศักดิ์ แสนอุไร ในความเมตตาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และคำแนะนำเพื่อ ปรับปรุงวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้ดียิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ช่วยถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณคุณทรงศรีที่ คอยช่วยเหลือระหว่างเรียน นอกจากนี้ต้องขอบคุณวิกิพีเดียไทย สำหรับความรู้ที่ไม่หยุดนิ่งและไม่ มีวันสิ้นสุด ขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกคนที่ได้สละเวลาในการให้สัมภาษณ์และให้ข้อมูลต่อการทำ วิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณทุกกำลังใจและคำติชมที่เป็นดั่งบทพิสูจน์ความอดทนและพลังใจ

เพื่อนและพี่น้อง ทุกคนที่ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ คุณปัญญาพร วิทยาประดิษฐ์ คุณ นิภาวรรณ ภูศรีนวล สำหรับความรัก ความเข้าใจ เสียงหัวเราะ รอยยิ้ม และคำปลอบใจที่มีเสมอ ขอขอบคุณครอบครัววงทองทุกคน ครอบครัวตั้งเสริมสุขทวี ครอบครัวอมรปิณฑิ์ และขอบคุณพ่อแม่ รวมถึงผู้ให้ความช่วยเหลือทุกคน สำหรับกำลังใจและกำลังใจทรัพยากรในการเรียนครั้งนี้

ขอบคุณ บริษัท พีเพิลมีเดีย จำกัด โดยเฉพาะทีมงานนิตยสาร SMEs ชี้อ่องรวร และ คุณณรินทร์ทิพ วิริยะบัณฑิตกุล สำหรับเวลาและโอกาสในการเรียนครั้งนี้ ขอขอบคุณเป็นพิเศษ สำหรับคุณพัชรินทร์ ไตรภักตะกุล ผู้ที่ให้กำลังใจ เป็นแรงผลักดันและให้ความช่วยเหลือทุกเรื่อง ไม่ว่าจะปัญหาหรืออุปสรรคใด และสุดท้ายขอบคุณตัวเองที่ได้ตัดสินใจครั้งสำคัญนี้ สิ่งที่ได้รับทั้ง ระหว่างการเรียน การทำวิจัย และภายหลัง เป็นประสบการณ์ที่มีค่ายิ่ง ผู้วิจัยจะเก็บความรู้สึก เหล่านี้ไว้ตลอดไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	ปัญหาคำวิจัย.....	4
	นิยามศัพท์.....	4
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
	ขอบเขตการวิจัย.....	6
2	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
	แนวคิดเรื่องสารานุกรม.....	8
	แนวคิดเรื่องความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร.....	35
	ทฤษฎีและแนวคิดการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์.....	38
	แนวคิดการสื่อสารความรู้.....	41
	แนวคิดเรื่องเว็บ 2.0.....	42
	แนวคิดเรื่องการออกแบบเว็บไซต์ชุมชน.....	43
	แนวคิดเรื่องลักษณะ 8 ประการของคนยุคอินเทอร์เน็ต.....	45
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50

บทที่	หน้า
3	
ระเบียบวิธีวิจัย.....	52
ประชากร.....	52
กลุ่มตัวอย่าง.....	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	54
การรวบรวมข้อมูล.....	57
การกำหนดค่าคะแนน.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
4	
ผลการวิจัย.....	59
การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ดูแลระบบวิกิพีเดียไทย.....	60
ความเชื่อถือของผู้ใช้ต่อวิกิพีเดียไทย.....	69
การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ใช้วิกิพีเดียไทย.....	96
5	
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	112
สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล.....	113
อภิปรายผลภาพรวม.....	126
ข้อเสนอแนะ.....	133
ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป.....	133
รายการอ้างอิง.....	135
ภาคผนวก.....	138
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	145

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงระดับบทความของวิกิพีเดียไทย.....	28
2	แสดงความแตกต่างระหว่างบทความคัดสรรและบทความคุณภาพ.....	33
3	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	70
4	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	71
5	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษา.....	72
6	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	73
7	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานที่ที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นประจำ.....	74
8	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ต.....	75
9	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ตแต่ละครั้ง.....	76
10	แสดงผลของการจัดลำดับกิจกรรมที่ทำในอินเทอร์เน็ตของกลุ่มตัวอย่าง.....	77
11	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่องทางในการเข้าถึงเว็บไซต์วิกิพีเดียไทยของกลุ่มตัวอย่าง.....	78
12	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความถี่ในการเข้าเว็บไซต์วิกิพีเดียไทยของกลุ่มตัวอย่าง.....	79
13	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาในการใช้งานเว็บไซต์วิกิพีเดียไทยต่อครั้ง.....	80
14	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการลงชื่อเข้าใช้งานเว็บไซต์วิกิพีเดียไทย.....	81
15	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่รับรู้ลักษณะการใช้งานเว็บไซต์วิกิพีเดียไทย.....	82
16	แสดงจำนวนร้อยละของประเภทบทความในเว็บไซต์วิกิพีเดียที่กลุ่มตัวอย่างเคยเข้าไปอ่าน.....	83
17	แสดงจำนวนร้อยละของวัตถุประสงค์การใช้เว็บไซต์วิกิพีเดียของกลุ่มตัวอย่าง..	84

ตารางที่		หน้า
18	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมในบทความ.....	85
19	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเว็บไซต์.....	86
20	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำข้อมูลจากเว็บไซต์วิกิพีเดียไทยไปใช้ประโยชน์.....	87
21	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกประเภทของบทความที่นำไปใช้ประโยชน์.....	88
22	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบของงานที่นำข้อมูลจากเว็บไซต์วิกิพีเดียไทยไปใช้ประโยชน์.....	89
23	แสดงระดับความคิดเห็นต่อความเชื่อถือเนื้อหาบทความในเว็บไซต์วิกิพีเดียไทย	92
24	แสดงระดับความคิดเห็นต่อความเชื่อถือผู้ดูแลระบบของเว็บไซต์วิกิพีเดียไทย...	94
25	แสดงระดับความคิดเห็นต่อความเชื่อถือระบบของเว็บไซต์วิกิพีเดียไทย.....	95

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงภาพหน้าโครงการวิกิประเทศไทย (บางส่วน)	19
2	แสดงหน้าของสถานีย่อย : ประเทศไทย (ตัดบางส่วนออก)	21
3	แสดงกล่องสร้างบทความใหม่แบบอัตโนมัติ.....	22
4	แสดงแม่แบบ : โครง.....	23
5	แสดงแม่แบบ : โครงในหมวดหมู่วรรณกรรม.....	23
6	แสดงแม่แบบ : โครงในหมวดหมู่ความเชื่อ.....	23
7	แสดงแม่แบบ : แก่กำกวม.....	23
8	แสดงแม่แบบ : เสียรส.....	23
9	แสดงแม่แบบ : ชื่ออังกฤษ.....	24
10	แสดงแม่แบบ : ต้องการอ้างอิง.....	24
11	แสดงแม่แบบ : ลิงก์ข้ามภาษา.....	24
12	แสดงแม่แบบ : ไม่เป็นปัจจุบัน.....	24
13	แสดงแม่แบบ : แจ้งลบ.....	24
14	แสดงแม่แบบ : เก็บกวาด.....	24
15	แสดงแม่แบบ : ตรวจลิขสิทธิ์.....	24
16	แสดงแม่แบบ : ละเมิดลิขสิทธิ์.....	25
17	แสดงแม่แบบ : สัญญาอนุญาต.....	25
18	แสดงภาพแสดงตัวอย่างบทความรอการตรวจสอบ โดยมีสัญลักษณ์ในตำแหน่งมุมบนขวา และมีแม่แบบแสดงบทความที่ยังไม่สมบูรณ์.....	25
19	แสดงภาพแสดงตัวอย่างบทความที่ยังไม่ได้จัดระดับแสดงในหน้าอภิปราย....	26
20	แสดงหน้าพูดคุยในบทความประเทศไทย ซึ่งเป็นบทความที่มีการถกเถียงกันมาก และยังมีสื่ออ้างอิงอีกด้วย.....	27
21	แสดงหัวข้อในการพูดคุย อธิบาย และอภิปรายของผู้ใช้ ในหน้าพูดคุย : ประเทศไทย.....	27

ภาพที่		หน้า
22	แสดงแม่แบบ : โครง.....	63
23	แสดงแม่แบบ : แก่กำกวม.....	63
24	แสดงแม่แบบ : เสียรส.....	63
25	แสดงแม่แบบ : ชื่ออังกฤษ.....	63
26	แสดงแม่แบบ : ต้องการอ้างอิง.....	63
27	แสดงแม่แบบ : ลิงก์ข้ามภาษา.....	63
28	แสดงแม่แบบ : ไม่เป็นปัจจุบัน.....	63
29	แสดงแม่แบบ : แจ้งลบ.....	63
30	แสดงแม่แบบ : เก็บกวาด.....	63
31	แสดงแม่แบบ : ตรวจลิขสิทธิ์.....	64
32	แสดงแม่แบบ ละเมิดลิขสิทธิ์.....	64
33	แสดงแม่แบบ : สัญญาอนุญาต.....	64
34	แสดงเนื้อหาในบทความแฟรนไชส์ที่อ.พีระพงษ์ร่วมเขียนในครั้งแรก เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2551.....	100
35	แสดงหน้าแรกของเว็บไซต์ www.peerapong.com (บางส่วน)	101
36	แสดงแผนผังองค์ประกอบของกระบวนการในการสร้างความน่าเชื่อถือของวิกิพีเดีย ไทย.....	113
37	แสดงองค์ประกอบของความน่าเชื่อถือภายในเว็บไซต์วิกิพีเดียไทย.....	114
38	แสดงกระบวนการของการเห็นชอบต่อการเป็นผู้ดูแลระบบของวิกิพีเดียไทย.....	116
39	แสดงกล่องสร้างบทความใหม่แบบอัตโนมัติ.....	117
40	แสดงแม่แบบ : เสียรส.....	118
41	แสดงแม่แบบ : ไม่เป็นปัจจุบัน.....	118
42	แสดงแม่แบบ ละเมิดลิขสิทธิ์.....	118
43	แสดงแม่แบบ : ต้องการอ้างอิง.....	118
44	แสดงแม่แบบ : เก็บกวาด.....	118
45	แสดงแม่แบบ : ตรวจลิขสิทธิ์.....	118

ภาพที่		หน้า
46	แสดงกระบวนการในการจัดการเนื้อหาในบทความในวิกิพีเดียไทย.....	119
47	แสดงกระบวนการคัดเลือกบทความคัดสรร.....	123